

Helyi értékre vonatkozó értékvizsgálati dokumentáció

1. Kép Összkép a keleti irányból

Objektum neve

Földrajzi azonosítók

<i>Cím (irányító számmal):</i>	1126 Budapest, Németvölgyi út 5.
<i>Helyrajzi szám(ok):</i>	8282

Helyszínrajz

A helyi érték meghatározása

<i>Megnevezése:</i>	Családi ház
<i>Fajtája:</i>	Villaépület
<i>Típusa:</i>	Szabadonálló
<i>Stílusa:</i>	Historizáló
<i>Jellemző datálása:</i>	1836. (Az adat forrása: BFL tervek)
<i>Tervezője:</i>	Rákos Pál

Funkció

<i>Egykori funkció(k):</i>	Családi ház
<i>Jelenlegi funkció:</i>	Társasház

A helyi érték eszmei értékei és jelentősége

Az épület a Hegyvidék két világháború közötti, neobarokk családi villa-építészetének egy kiemelkedő minőségű emléke, mely a II. világháborús sérülés és helyreállítás után és ellenére is őrzi eredeti kialakításának, építészeti értékeinek zömét, így tömegformáját, homlokzati architektúráját, díszítéseit és nyílásrendszerét, illetve lentebb leírt részleteit. Az épület eszmei értékei között kell említeni, hogy tragikus emlékű történelmi tanúhely, mivel 1945-ben itt működött a 12. kerületi hírhedt nyilas parancsnokság.

Értékes szerkezetek, burkolatok, stb.

Homlokzati kialakítás. Bekerített udvarban szabadonálló, neobarokk stílusú villaépület. Magas terméskő lábazat felett vakolt homlokzat, műkő díszítő elemekkel és kovácsoltvas rácsokkal.

Helyi értéket képvisel a villa beépítése, alaprajzi kontúrja és tömege. Fedélszéke nem az eredeti formáját őrzi, mivel a II. világháború utáni helyreállításkor egyszerűsített formában került újjáépítésre.

Az alagsor + földszint + első emelet magas épület Németvölgyi út felőli homlokzat szimmetrikus, közepén félköríves alaprajzú, előre lépő tömeg, az emeletén terasszal. E mellett kétoldalt enyhén íves alaprajzú, előre domborodó homlokzatszakaszok találhatók. A főhomlokzatot két szintet átfogó pilaszterek tagolják, melyek zárópárkányt tartanak. Az oldalhomlokzatok ennél egyszerűbb kialakítást kaptak, itt az ablakok szalagkeretezését könyöklő- és szemöldökpárkány egészíti ki. Főbejárata az északi oldalon nyílik; lépcsősor felett kosáríves záródású, íves bélletű, kétszárnyú bejárati ajtó.

A hátsó, nyugati homlokzatot (és a tetőszerkezetet) a II. világháború idején bombatalálat érte, helyreállítása leegyszerűsített formában történt.

Díszítőelemek a főhomlokzaton. Az épület főhomlokzatán a következő műkő elemeket találjuk.

A terméskő lábazat felett műkő osztópárkány húzódik.

A középső, előre lépő tömeg mellett, kétoldalt, a földszinti ablakok mellvédfalán íves vonalú műkő burkolat, közepén növényi ornamentikával keretezett kagyló motívum, kétoldalt szintén növényi ornamentikával díszített volutás konzol látható.

Ugyanitt, a két szélső, földszinti ablak felett magas műkő szemöldökpárkány található, díszítése a mellvédfalon látottakhoz hasonló: közepén növényi ornamentikával keretezett üres címermező, kétoldalt volutás konzolok találhatók.

Az első emeleti terasz korlátja szintén műkő anyagú; a terasz szélét képező műkő párkány felett áttört, gazdagon díszített barokk stílusú bábok láthatók fedkövel, a korlátmezők között törpepilaszterek láthatók, melyeken magas műkő vázák állnak.

A főhomlokzat félköríves alaprajzú, előre lépő tömegének földszinti szakaszán három, kosáríves záródású franciaerkély nyílik, ezek felett műkő anyagú, volutás zárókő-motívum látható, mely felett növényi ornamentikával díszített kagyló látható. A díszítés a középső ablak felett hiányzik, de nyoma látható.

Az északi homlokzaton nyíló főbejárat íves béllete sávozott, záradéka előtt gipszstukkó anyagú, növényi ornamentikával keretezett, üres címermező látható.

A homlokzatok díszítése között említjük az oldalhomlokzatok húzott profilú, vakolt vagy gipszstukkó anyagú könyöklő- és szemöldökpárkányait és vakolt nyíláskeretezéseit.

Nyílászárók. A homlokzatokon több, eredeti, építés-korabeli ablakot találunk. Ezek mindegyike egyenes záródású kapcsolt gerébtokos szerkezetű, kétrétegű, befelé-, befelé felnyíló ablakok, esslingeni redőnnyel.

A főhomlokzat közepén három franciaerkély nyílik, ezek hevedertokos szerkezetű, kétrétegű, kétszárnyú ajtók, kétoldalt egy-egy ablakkal. Esslingeni redőny a franciaerkélyekhez is tartozik.

Szintén eredeti, építés-korabeli szerkezet az északi homlokzaton nyíló főbejárat. Ez kosáríves záródású nyílásban álló, hevedertokos szerkezetű, egyrétegű, kétszárnyú bejárat ajtó, üvegezett szárnyakkal, kovácsoltvas ráccsal.

Az oldalhomlokzatokon és a hátsó homlokzaton jellemzően új ablakokat találunk.

Kovácsoltvas korlátok. A főhomlokzaton a középső homlokzatszakaszon nyíló három franciaerkély kovácsoltvas korlátot kapott. Ezek keretbe foglalt, bilincsekkel rögzített, csigavonalban végződő, íves vonalú elemekből összeállított korlátok.

Az északi homlokzaton nyíló főbejárat két szárnya alacsony, tömör lábazat felett üvegezett, az üvegezett mezők előtt kovácsoltvas rácsok találhatóak. Ezek bilincsel és kovácshegesztéssel rögzített, egyenes és íves elemekből összeállított rácsok.

A déli homlokzaton, a földszinten nyíló bejárat előtti rács, valamint az alagsor ablakai előtti rácsok nem eredeti szerkezetek.

Lépcsőház. Az északi főbejárat lépcsőházba nyílik, itt az előtérben fekete, zöld és fehér márványból készült centrális mintájú padlóburkolatot találunk.

A lépcső kétkarú, egyenes és húzott fokokból áll, orsótere nincs, a lépcsőfokok anyaga műkő.

Kovácsoltvas kerítés. A telek Németvölgy úti oldalán terméskő lábazati támfal felett, terméskő pillérek között kovácsoltvas kerítés húzódik. A kerítéselemek felül íves vonalú keretbe zárt, egyenes és íves elemekből összeállított, (neo)barokk stílusú kovácsmunkák.

A terméskő pilléreket műkő fedkő zárja le, ezek utcai homlokoldalán voluta és kagylómotívum díszítés látható. Az egyik pilléren feliratos márványtábla látható: „Tervezte Rákos Pál építő iparművész építő mester”.

A kétszárnyú, kovácsoltvas gyalogkapu a kerítés jobb oldalán, tehát északi végén nyílik. Íves és törtvonalú lezárású, kétszárnyú személybejáró kapu, kétoldalt egy-egy fix mezővel. A szárnyak és a fix mezők alacsony, tömör lábazat felett kovácshegesztéssel rögzített, egyenes vonalú és íves elemekből összeállított mezőt mutatnak. Ezek, valamint a kapu keretének felső eleme stilizált növényi motívumokkal díszítettek. Eredeti kilincse hiányzik.

Támfal a kertben. A kaputól az épület északi homlokzatán nyíló főbejáratig vezető lépcsőt a terepadottságokat lekövető magasságú, lépcsős terméskő támfal kíséri. Az épület előtti teraszt a kert felől alacsony terméskő mellvédfal határolja. Szintén alacsony terméskő támfalat találunk a hátsó kertben is.

Helyi érték állapota

Az épület jó műszaki állapotban van. A legkomolyabb problémát az épület nyugati homlokzatán látható vakolathullás jelenti. A kovácsoltvas kerítés, kapu, ajtórács és franciaerkély-korlátok felújításra szorulnak. Az eredeti ablakok felújításra, mázolásra szorulnak.

Rövid indoklással egybekötött javaslat

Az épület a Hegyvidék két világháború közötti, neobarokk családi villa-építészetének egy kiemelkedő minőségű emléke, mely a II. világháborús sérülés és helyreállítás után és ellenére is őrzi eredeti kialakításának, építészeti értékeinek zömét, így tömegformáját, homlokzati architektúráját, díszítéseit és nyílásrendszerét, illetve lentebb leírt részleteit.

Az épület eszmei értékei között kell említeni, hogy tragikus emlékű történelmi tanúhely, mivel 1945-ben itt működött a 12. kerületi hírhedt nyilas parancsnokság.

Összefoglalásul fentiek miatt az épületet helyi egyedi védelemre javaslom.

Budapest, 2025. 01. 13.

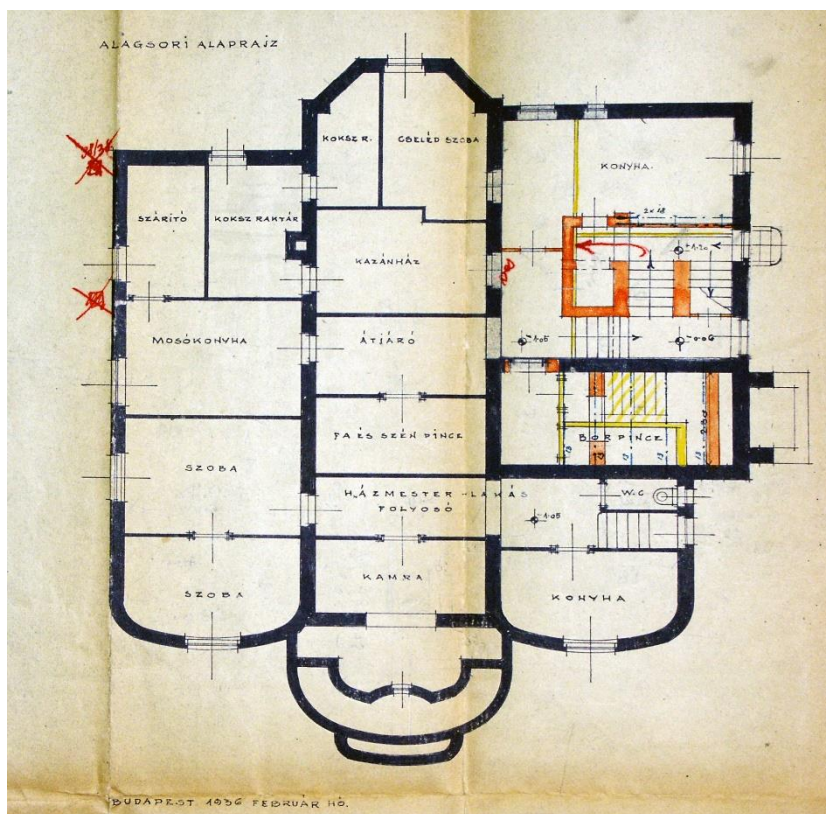
készítette: Rozmann Viktor
ellenőrizte:

MELLÉKLETEK

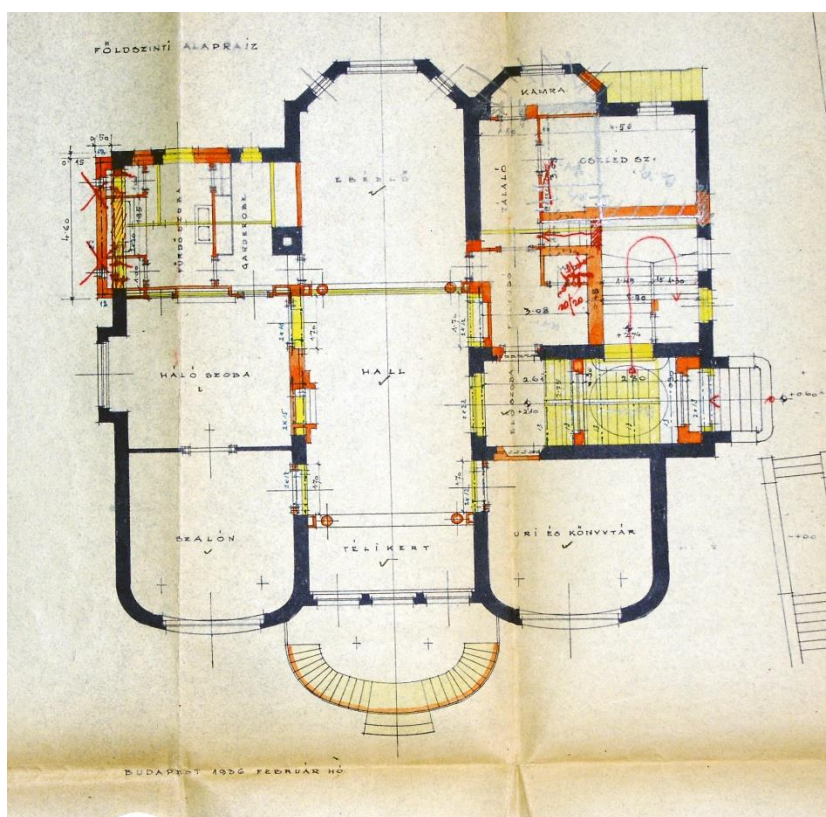
Archív tervek

Fényképek

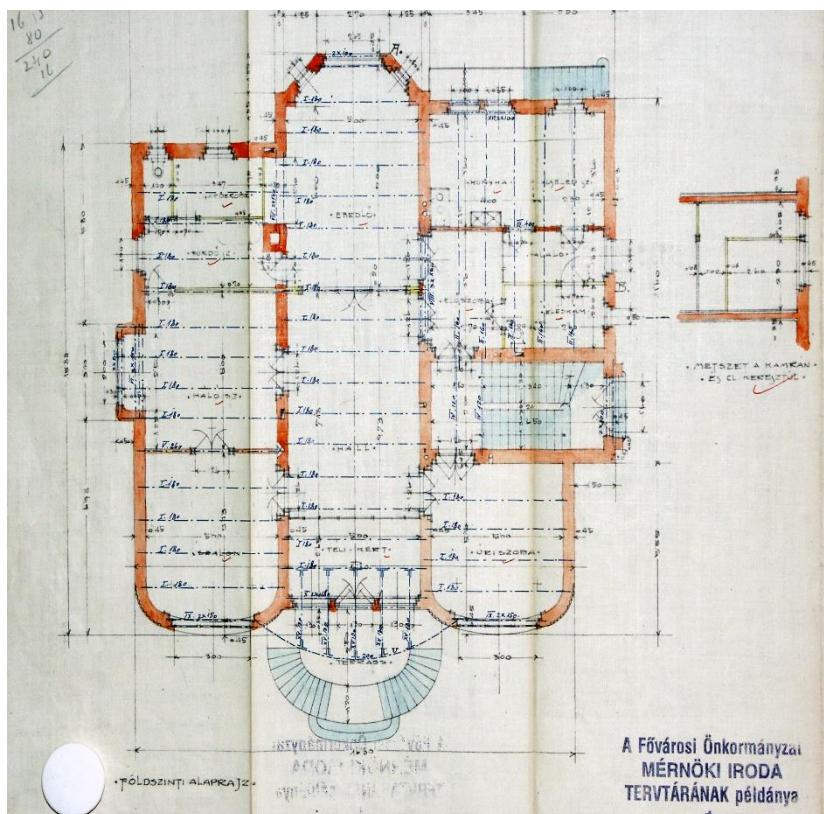
Terv új -

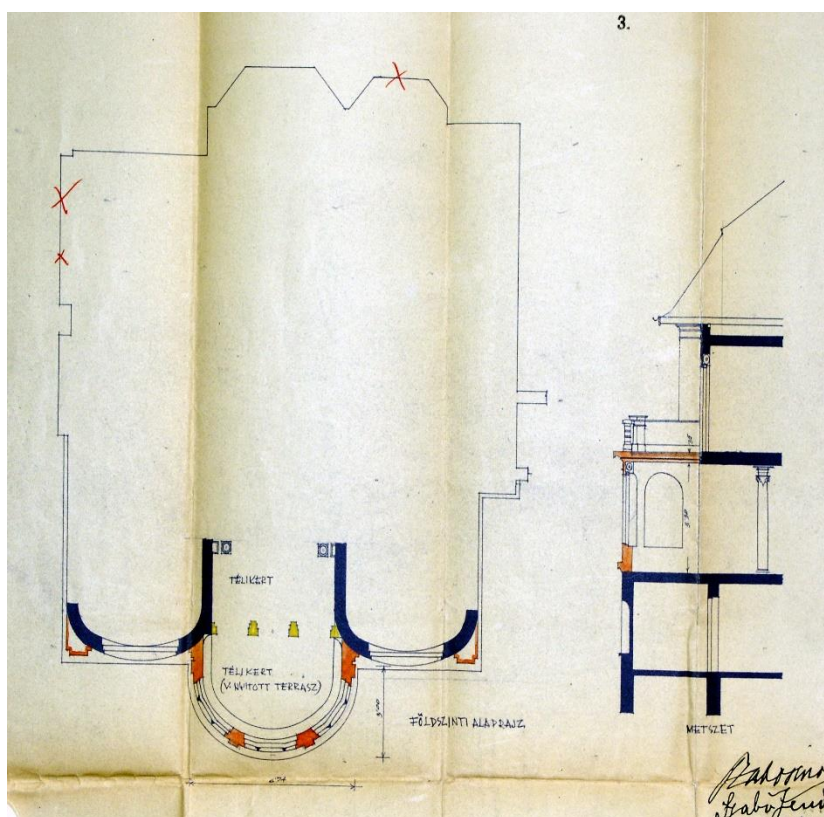
2. kép Alagsor, alaprajz, tervvariáns, 1936

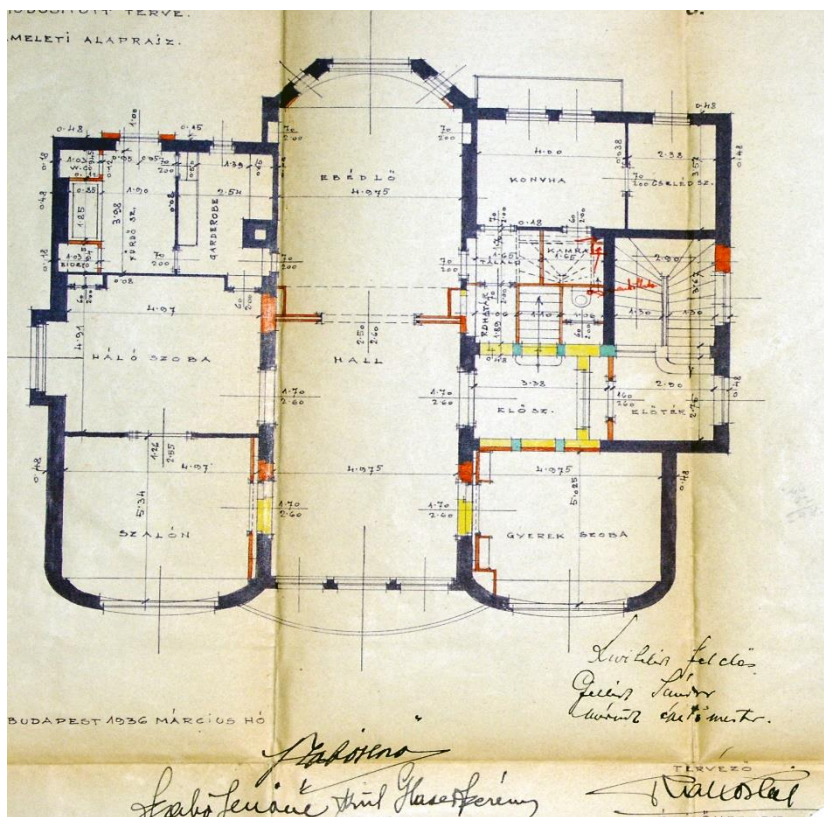
3. kép Földszint alaprajz, tervvariáns, 1936

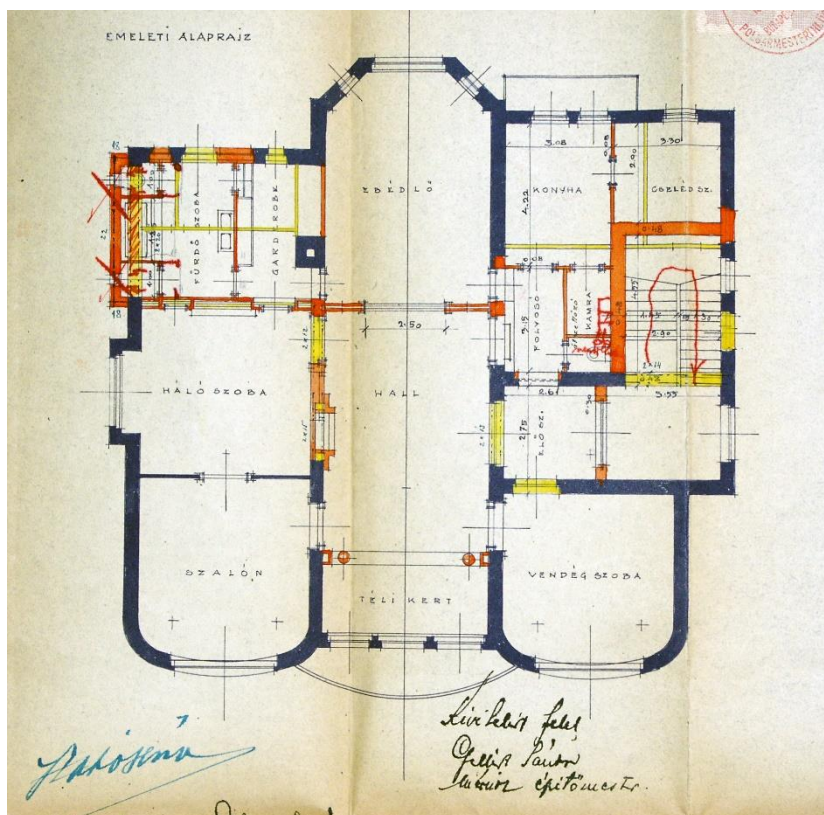
4. kép Földszint, alaprajz, földemgerenda-kiosztás, tervvariáns, 1936

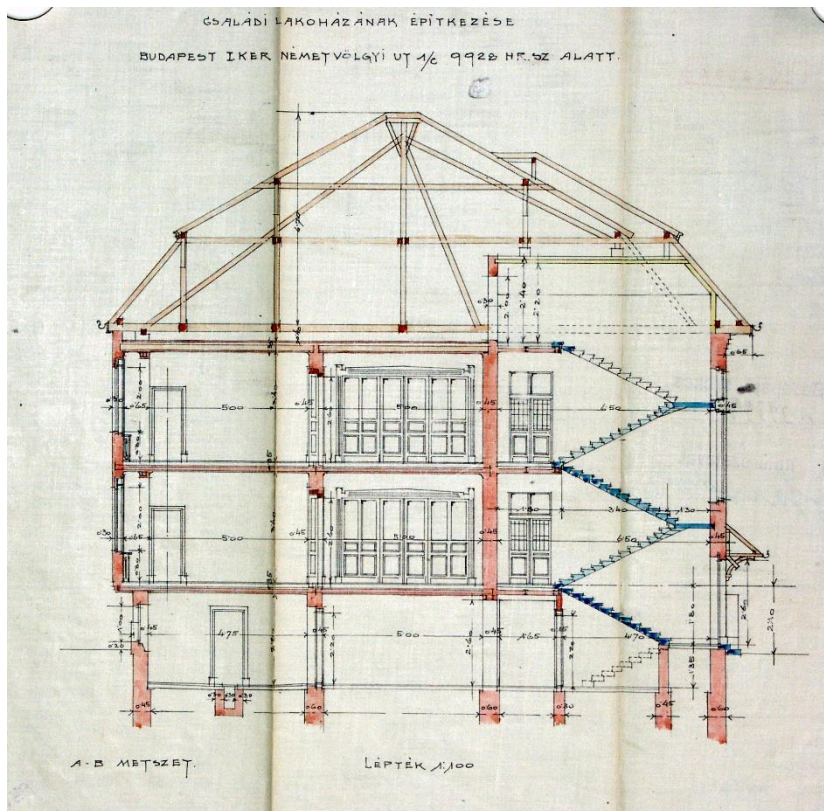
5. kép Földszint, alaprajz és metszet, tervvariáns, 1936

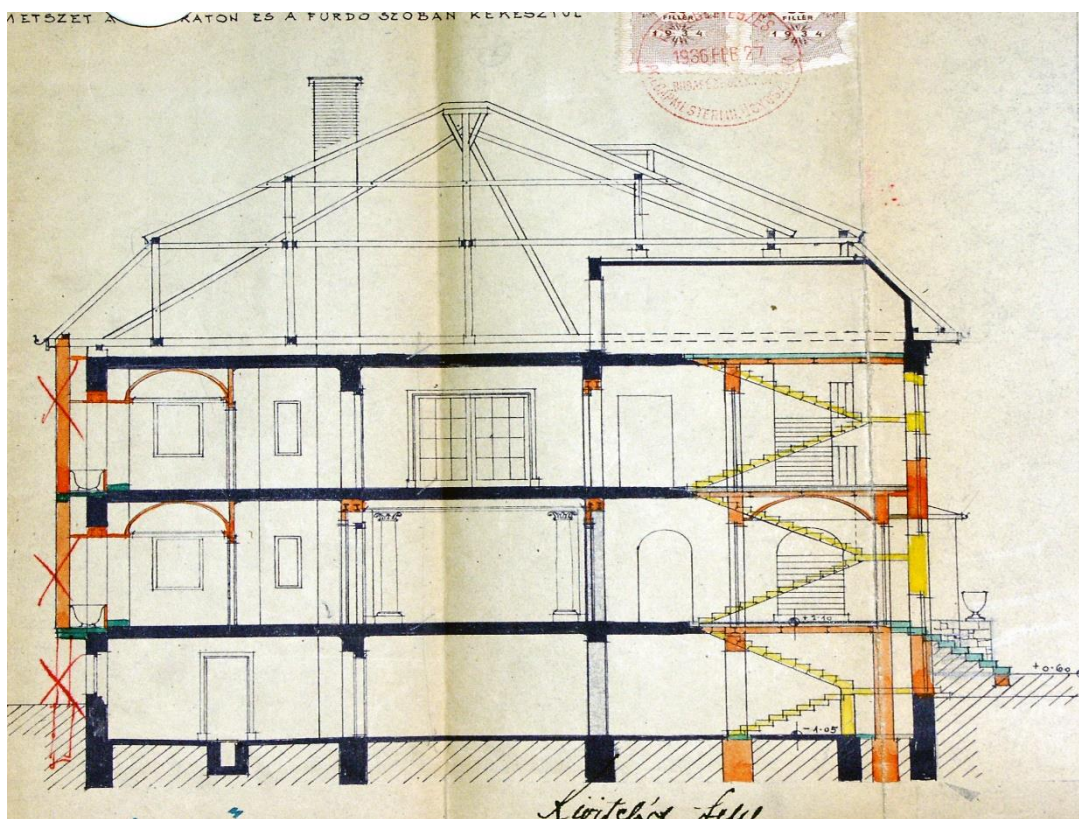
6. kép Emeleti alaprajz, 1936

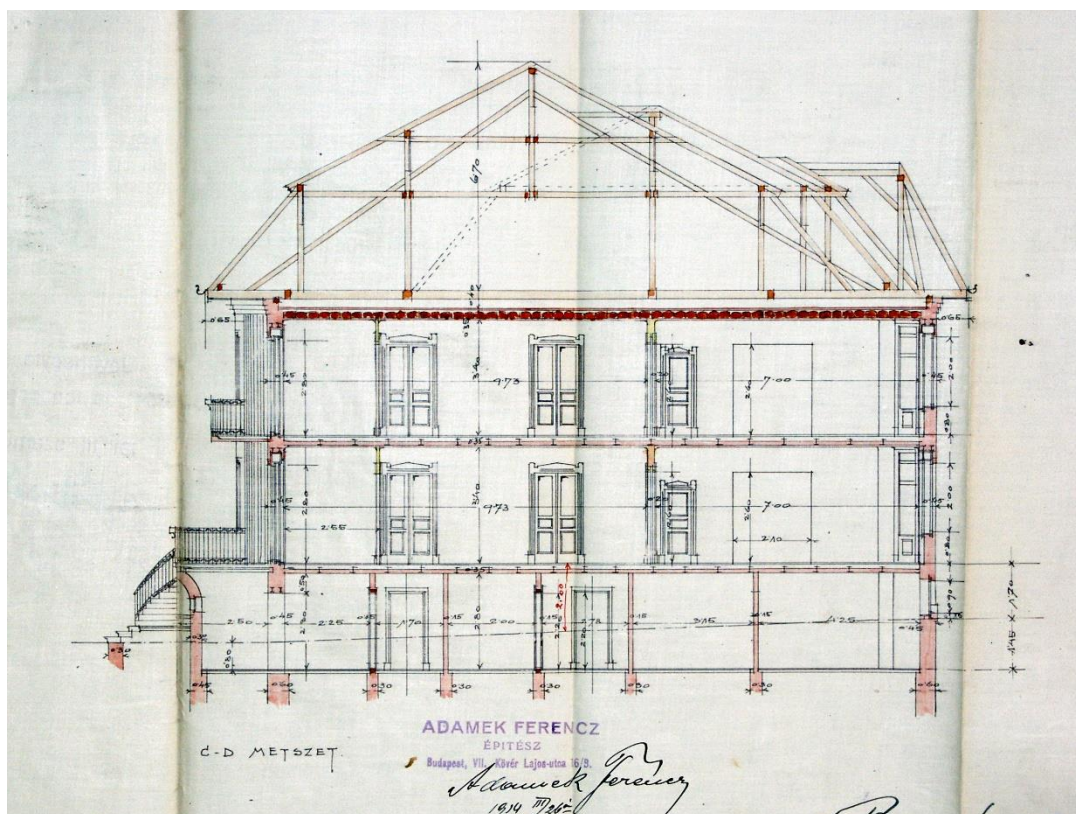
7. kép Emeleti alaprajz, tervmódosítás, 1936

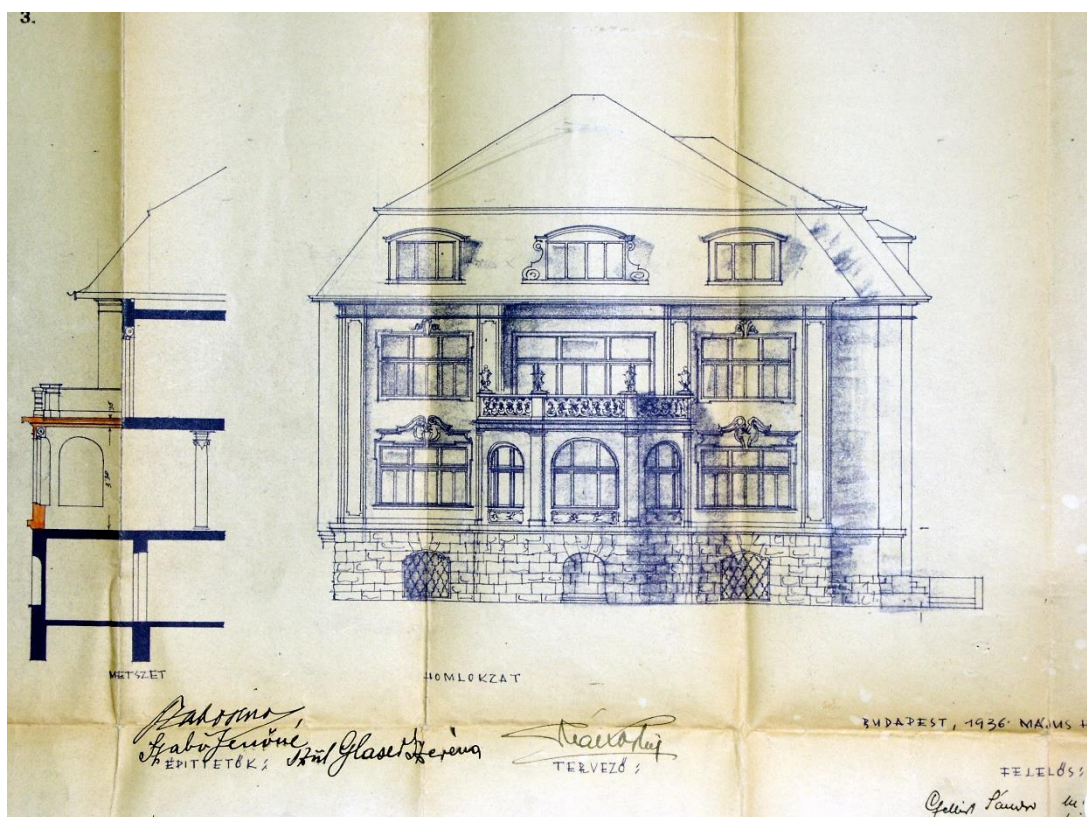
10. kép Metszet, tervvariáns, 1936

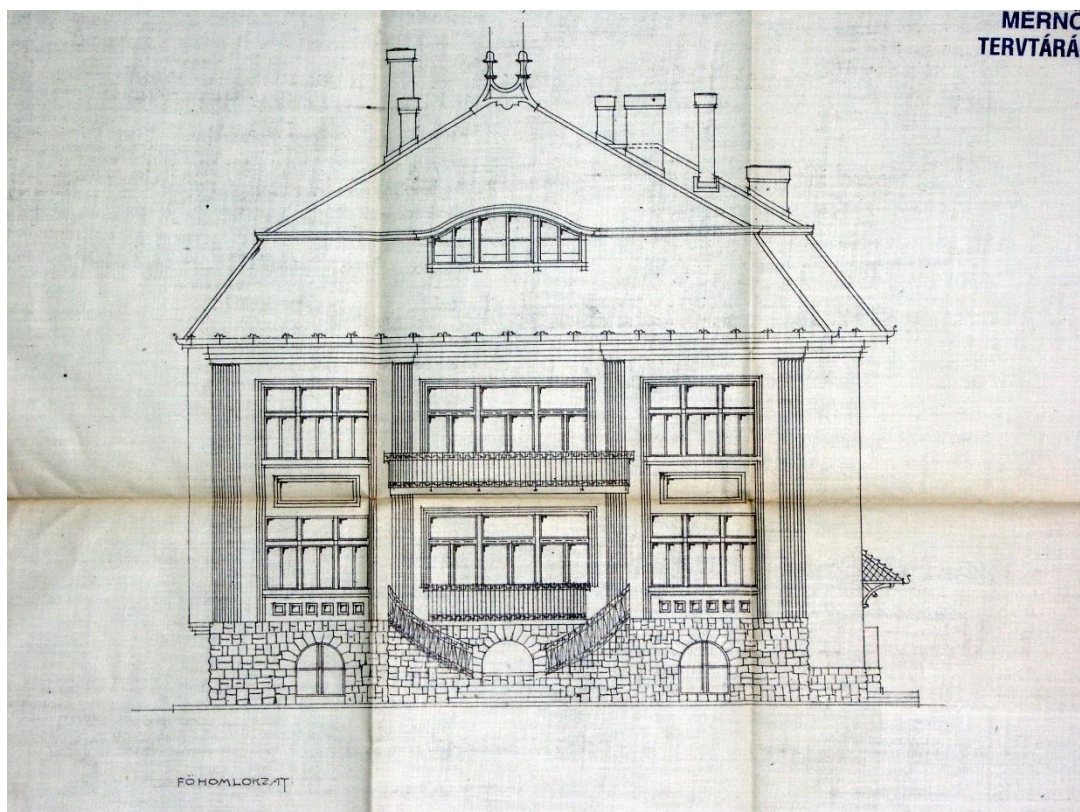
11. kép Metszet, tervvariáns, 1936

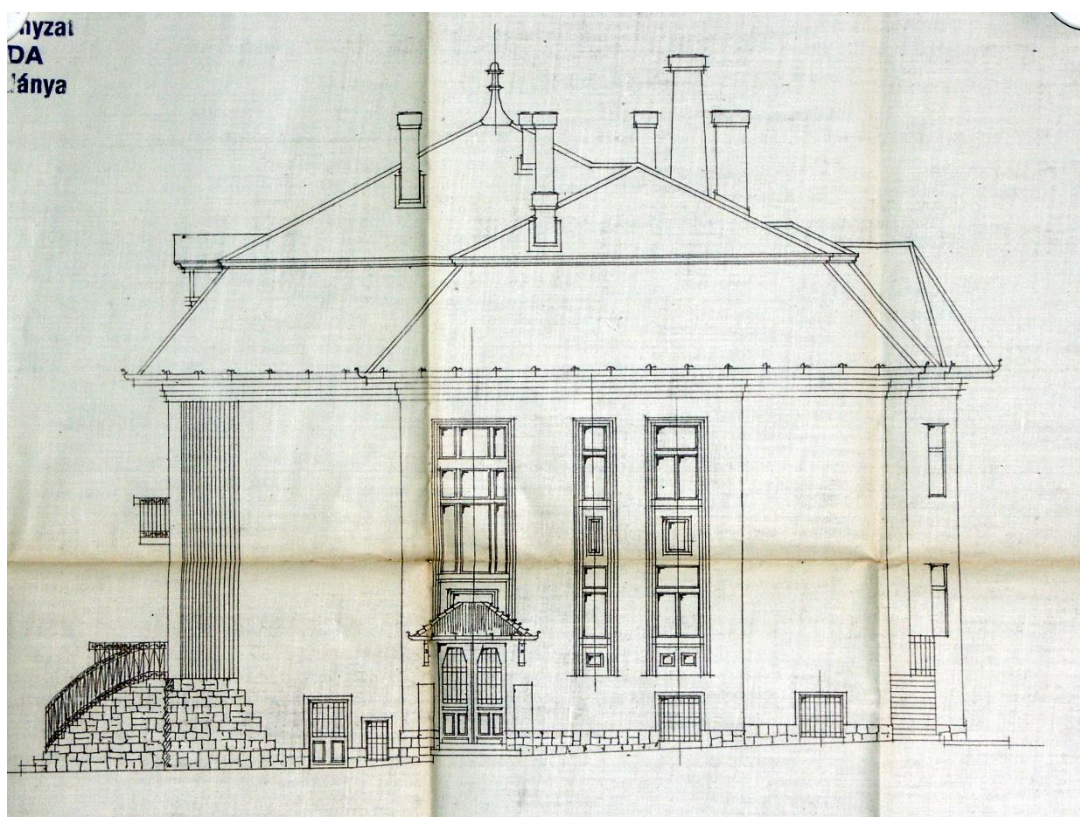
12. kép Metszet, tervvariáns, 1936

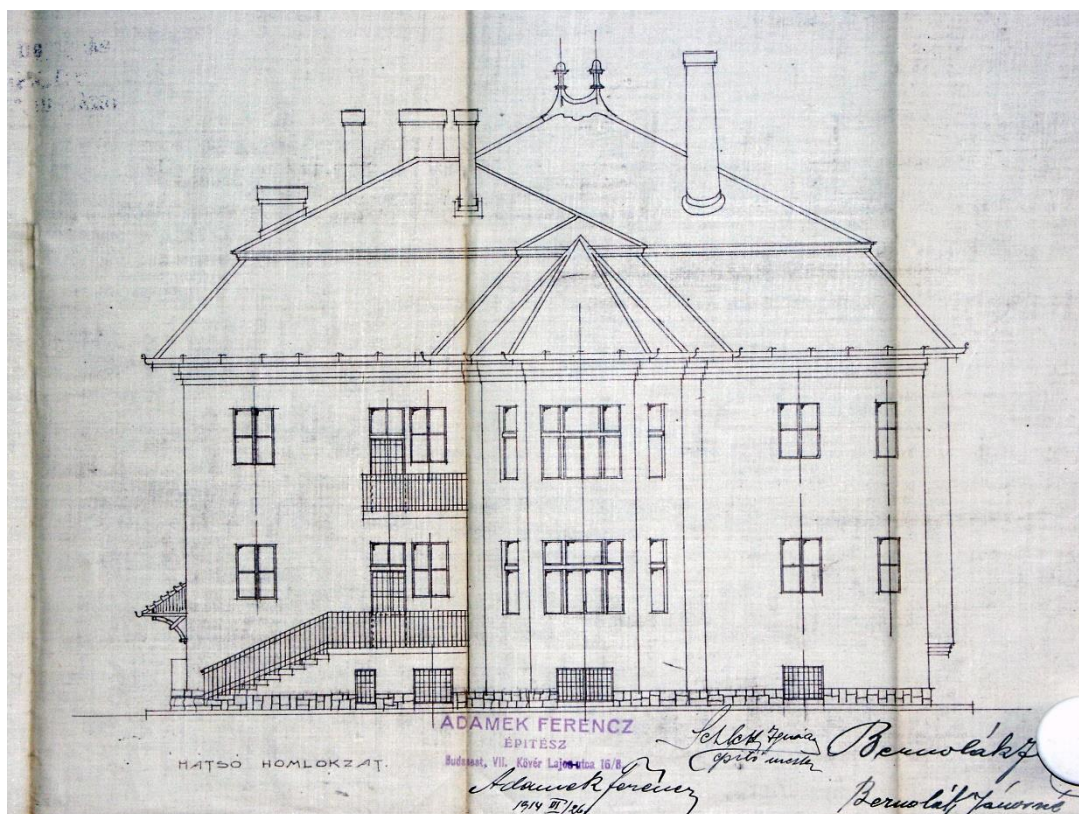
13. kép Főhomlokzat, 1936

14. kép Főhomlokzat, tervvariáns, 1914, Adamek Ferenc

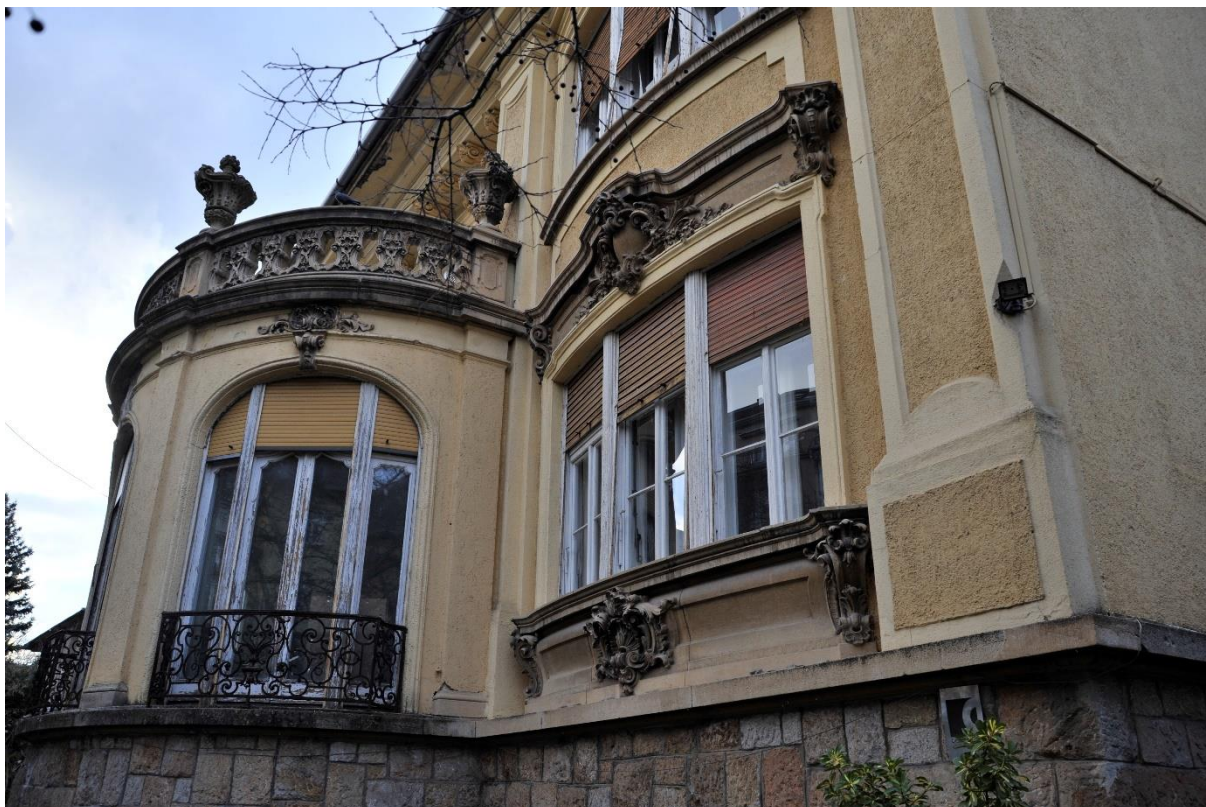
15. kép Oldalhomlokzat, tervvariáns, 1914, Adamek Ferenc

16. kép Hátsó homlokzat, 1914, Adamek Ferenc

17. kép Az épület alagsori és földszinti homlokzata kelet felől

18. kép Az épület földszinti és emeleti homlokzata kelet felől

19. kép A főhomlokzat északi szakasza, földszint

20. kép Műkő dísz az ablak mellvédfalán, részlet

21. kép Műkő dísz az ablak mellvédfalán, részlet

22. kép Kovácsoltvas rács a főhomlokzat francia erkélye előtt

23. kép A főhomlokzat északi szakasza

24. kép A főhomlokzat középső szakasza

25. kép Új ablak és rács az alagsorban, a lábázatban

26. kép Déli homlokzat, részlet, új lépcső

27. kép Déli homlokzat, részlet

28. kép Nyugati homlokzat, középső részlet

30. kép Főbejárat

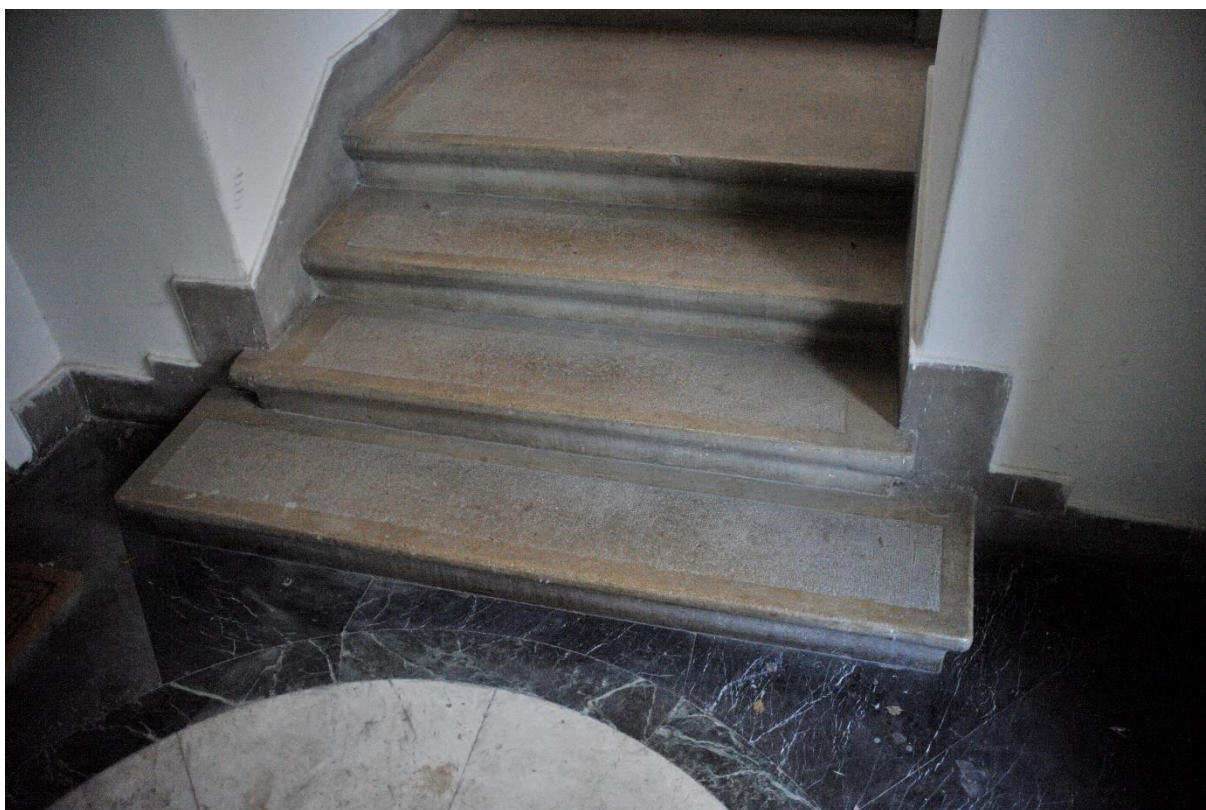
29. kép Északi homlokzat, főbejárat

31. kép Mellékbejárat az északi homlokzaton

32. kép Márvány padlóburkolat a lépcsőház előterében

33. kép Műkő lépcsőfokok

34. kép Kapu

35. kép Kerítés

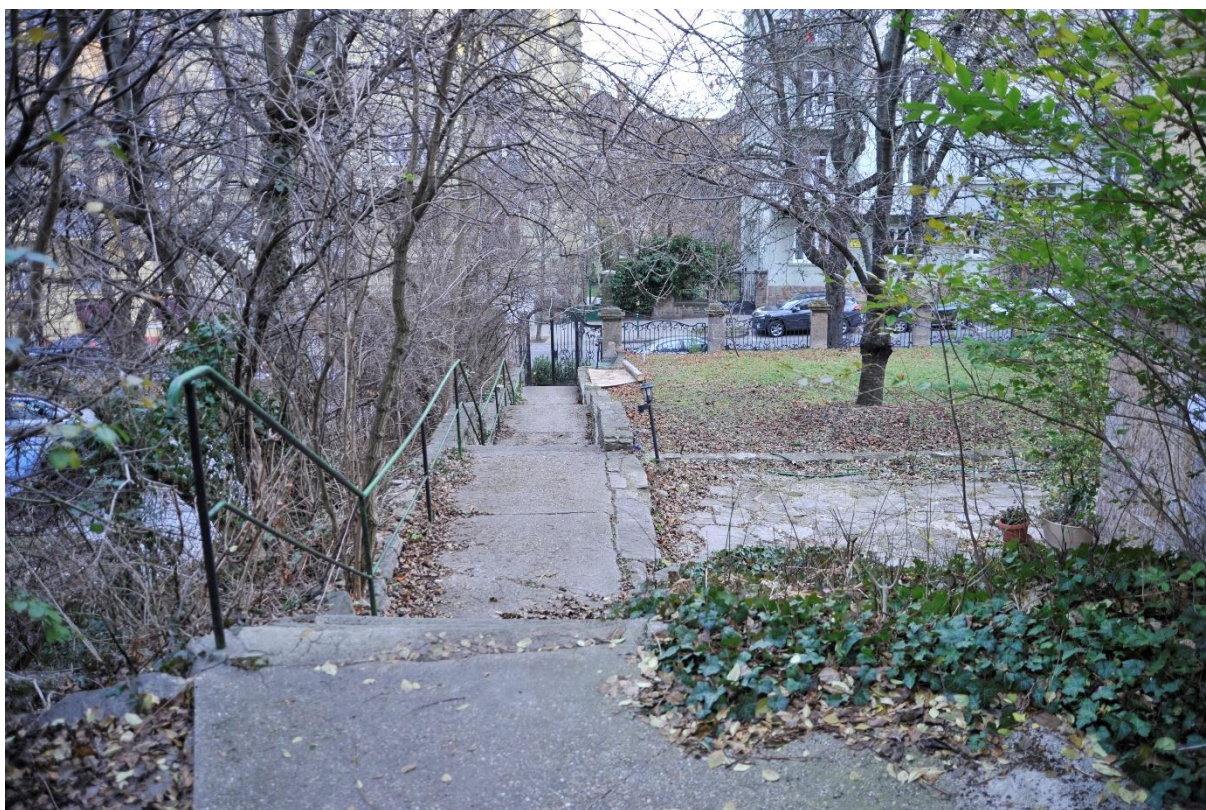
36. kép Fedkő a kerítés pillérén

37. kép Feliratos márványtábla az építész nevével

38. kép Támfal és lépcső a kapu felől

39. kép Lépcső a kapu felé

40. kép Támfal az épület mögött, a hátsó kertben

41. kép Hátsó kert